

KWARTALNIK
WYDANIE III/2024

PORADNIK PRAWNY

Powiat Chełmski

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATCHELSKI.PL

Spis treści

str. 03

Procedura ustanowienia zakazu zbliżania się

Piotr Kaniowski

str. 04

Przeszukanie domu i mieszkania – kto i w jakich okolicznościach ma do tego prawo

Piotr Kaniowski

str. 06

Dodatek emerytalny dla sołtysów

Magdalena Piech

str. 08

Rozwód

Maria Tyszkiewicz

Procedura ustanowienia zakazu zbliżania się

Piotr Kaniowski
Radca prawny

Zakaz zbliżania stosowany jest w sytuacjach, kiedy to zachodzi potrzeba ochrony jednej osoby przed działaniem drugiej. Zakaz zbliżania może być nałożony na oskarżonego czy skazanego przez sędziego lub prokuratora w charakterze zapobiegawczym, zabezpieczającym lub karnym i może dotyczyć zarówno osób, jak i miejsc. Do najczęstszych przypadków, kiedy można wystąpić o zakaz zbliżania się lub nakładany jest on na oskarżonego przez organ do tego uprawniony należą: stalking; przemoc domowa; przemoc psychicznej; zagrożenia bezpieczeństwa publicznego; konflikty sąsiedzkie (rodzinne).

Zakaz zbliżania w praktyce oznacza, że osoba, która go otrzymała, nie może zbliżać się do ofiary na określonej w orzeczeniu sądu odległości przez wyznaczony czas lub do odwołania. W Polsce zakaz zbliżania został uregulowany w kilku przepisach prawnych m.in. w Kodeksie karnym (art. 43) oraz w Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej (art. 11 i art. 15aa). Sąd lub prokurator podczas trwania postępowania karnego może zastosować wobec podejrzanego/oskarżonego środek karny w postaci zakazu zbliżania się, lub zakazu kontaktowania się.

Prawo polskie nakazuje zastosować zakaz zbliżania się wobec skazanego na karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia za przestępstwo dokonane przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności małoletniego.

Fakultatywność zakazu zbliżania się polega na tym, że sąd może (ale nie musi) go zastosować wobec sprawcy, biorąc pod uwagę okoliczności i dobro ofiary przestępstwa. Fakultatywny zakaz zbliżania się do określonych osób (miejsc) może być orzeczony wobec oskarżonego lub skazanego jako środek: zapobiegawczy; zabezpieczający; karny.

Osoba, która jest ofiarą gróźb karalnych lub innej formy przemocy psychicznej i fizycznej, może sama złożyć wniosek o zakaz w formie osobnego pisma do sądu jeszcze przed rozpoczęciem rozprawy. Wniosek ten można także złożyć już w trakcie postępowania sądowego. Poza złożeniem wniosku o zakaz zbliżania się ofiara może także złożyć wniosek o wycofanie tego zakazu. Wniosek o uchylenie zakazu zbliżania się składany jest do prokuratora, który prowadzi postępowanie. We wniosku warto wykazać, że doszło do pogodzenia się stron, wówczas sprawa sądowa może zostać umorzona bez wyroku skazującego.

Zgodnie z przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które weszły w życie 30 listopada 2020 r., policjanci mają możliwość wydać wobec sprawcy przemocy nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakaz zbliżania się do mieszkania. Policjant ma prawo wydać zakaz zbliżania się, lub nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania w następujących sytuacjach: podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu; w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy w rodzinie (w wyniku zgłoszenia przez osobę dotkniętą przemocą w rodzinie, kuratora sądowego lub pracownika pomocy społecznej). W przypadku naruszenia zakazu zbliżania się sąd może orzec karę do 5 lat pozbawienia wolności.

Zakaz zbliżania się może być zastosowany nie tylko przez sąd, ale też przez prokuratora. Prokuratorski zakaz zbliżania się stosowany jest w celu ochrony ofiary, zanim zapadnie wyrok, a nawet jeszcze przed rozpoczęciem postępowania sądowego.

Przeszukanie domu i mieszkania – kto i w jakich okolicznościach ma do tego prawo

Piotr Kaniowski
Radca prawny

Przeszukanie to wykrywcza czynność dowodowa będąca środkiem przymusu pozwalającym na legalne wkroczenie w sferę konstytucyjnie gwarantowanych praw i wolności osobistych w postaci nietykalności osobistej i nienaruszalności mieszkania. Jest ono czynnością stricte procesową, dlatego też jego dokonanie jest możliwe dopiero po wszczęciu postępowania przygotowawczego. Niemniej, zgodnie z art. 308 § 1 k.p.k., w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa przed ich utratą, zniekształceniem lub zniszczeniem, Policja może w każdej sprawie, w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeszcze przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, przeprowadzić w niezbędnym zakresie czynności procesowe, w tym przeszukanie mieszkania.

Przeszukania mieszkania można dokonać, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że osoba podejrzana lub rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie lub podlegające zajęciu w postępowaniu karnym w nim się znajdują. Oznacza to, że policjant powinien dysponować informacjami, na podstawie których może zasadnie przypuszczać, że w danym mieszkaniu znajdują się poszukiwane przedmioty albo przebywa tam osoba podejrzana. Podstawę do wnioskowania o zasadności przeszukania powinny stanowić informacje uzyskane w toku śledztwa lub dochodzenia i udokumentowane zgodnie z regułami procesowymi.

Przeszukanie może być także dokonywane na podstawie możliwych do weryfikacji informacji uzyskanych w wyniku czynności pozaprocesowych. Istotne jest, by informacje, na podstawie których podjęto decyzję o przeszukaniu, były możliwe do weryfikacji. Powinny pochodzić ze źródeł mogących stanowić później źródła dowodowe w postępowaniu karnym.

W polskim procesie karnym zasadą jest, że dla przeprowadzenia przeszukania w fazie postępowania przygotowawczego niezbędne jest wydanie postanowienia przez prokuratora, które należy okazać osobie, u której ma nastąpić przeszukanie. W postanowieniu tym należy podać cel tej czynności, ze wskazaniem osoby podejrzanej, która ma być wykryta, zatrzymana lub przymusowo doprowadzona, albo rzeczy, które mają być znalezione lub zatrzymane, jak również imię, nazwisko i adres osoby u której czynności te mają być przeprowadzone, oraz organ wykonujący czynność. Natomiast w uzasadnieniu postanowienia należy przedstawić dowody lub przytoczyć okoliczności dające podstawę do przypuszczenia, że osoba podejrzana lub wymienione rzeczy znajdują się w miejscu wskazanym w postanowieniu

Wyjątkowo, tylko w wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie prokuratora nie mogło zostać wydane, policjant dokonujący przeszukania okazuje nakaz kierownika swojej jednostki, a gdyby uzyskanie nakazu było niemożliwe ze względu na zwłokę w przeprowadzeniu przeszukania, legitymację służbową, a następnie zwraca się niezwłocznie do prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Postanowienie prokuratora należy doręczyć osobie, u której dokonano przeszukania, w terminie 7 dni od daty czynności na zgłoszone do protokołu żądanie tej osoby. O prawie zgłoszenia żądania należy osobę pouczyć. W tym kontekście, zatwierdzenie przeszukania jest niczym innym, jak decyzją prokuratora o konieczności jego przeprowadzenia wydaną po fakcie.

Dokonanie przeszukania mieszkania na nakaz lub legitymację usprawiedliwiają wyłącznie sytuacje nagłe w których pojawia się niebezpieczeństwo powstania dalece poważnych szkód, gdyby do przeszukania w ogóle nie doszło lub doszło dopiero po pewnym czasie koniecznym do uzyskania zgody.

Dodatek emerytalny dla sołtysów

Magdalena Piech
Radca prawny

Każdy sołtys, który pełnił funkcję przez co najmniej dwie kadencje, co najmniej przez 7 lat i osiągnął wiek emerytalny może ubiegać się o przyznanie dodatku do emerytury.

Dodatek emerytalny dla sołtysów został wprowadzony ustawą z dnia 26 maja 2023 r. o świadczeniu pieniężnym z tytułu pełnienia funkcji sołtysa. Ustalona w ustawie kwota 300 złotych miesięcznie ma podlegać corocznej waloryzacji (od 1 marca danego roku) o wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z przepisami ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Przedmiotowa ustawa określa warunki otrzymania tego świadczenia. Uzyskują go osoby, które:

- pełniły funkcji sołtysa przez okres co najmniej 7 lat
- osiągnęły wiek w przypadku kobiet 60 lat, zaś w przypadku mężczyzn 65 lat,

Zgodnie z ustawą, przy ustalaniu okresu pełnienia funkcji sołtysa nie jest wymagane zachowanie ciągłości pełnienia tej funkcji.

Istotne jest, iż przedmiotowe świadczenie nie przysługuje osobie skazanej prawomocnym wyrokiem za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z pełnieniem funkcji sołtysa.

Aktualnie świadczenie to przysługuje w wysokości 336,36 zł 3 miesięcznie i jest przyznawane na wniosek osoby uprawnionej.

Wniosek o przyznanie świadczenia zawiera:

1. dane wnioskodawcy:

- a) imię (imiona) oraz nazwisko,
- b) datę urodzenia,
- c) numer identyfikacyjny Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (numer PESEL), a w przypadku gdy nie nadano tego numeru - rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość,
- d) adres miejsca zamieszkania,
- e) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania;

2. wskazanie sposobu wypłaty świadczenia wraz z podaniem danych niezbędnych do jego wypłaty;

3. podpis wnioskodawcy.

Do wniosku o przyznanie świadczenia należy dołączyć:

1. zaświadczenie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego dla sołectwa, w którym wnioskodawca pełnił funkcję sołtysa, potwierdzające okres pełnienia tej funkcji;
2. oświadczenie wnioskodawcy o niekaralności za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe popełnione w związku z pełnieniem funkcji sołtysa.

W sytuacji gdy wójt, burmistrz czy prezydent miasta nie dysponuje danymi potwierdzającymi okres pełnienia przez wnioskodawcę funkcji sołtysa, wydaje postanowienie o odmowie wydania zaświadczenia, ze względu na brak danych potwierdzających okres pełnienia funkcji. Postanowienie należy dołączyć do wniosku o przyznanie świadczenia.

W takim przypadku wraz z wnioskiem o przyznanie świadczenia wnioskodawca składa pisemne oświadczenie, iż sprawował funkcje sołtysa co najmniej 7 lat, potwierdzone pisemnymi oświadczeniami złożonymi przez co najmniej 3 osoby zamieszkujące w sołectwie w czasie, w którym wnioskodawca pełnił w nim funkcję sołtysa. Wypada podkreślić, iż powyższe oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Oświadczenie takie zawiera klauzulę następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

Wniosek o przyznanie świadczenia składa się w oddziale regionalnym albo placówce terenowej Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego właściwych ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy. Świadczenie przyznaje w drodze decyzji i wypłaca Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego. Decyzja w sprawie o przyznanie świadczenia jest wydawana w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku o jego przyznanie. Świadczenie przysługuje od miesiąca, w którym został złożony wniosek o jego przyznanie.

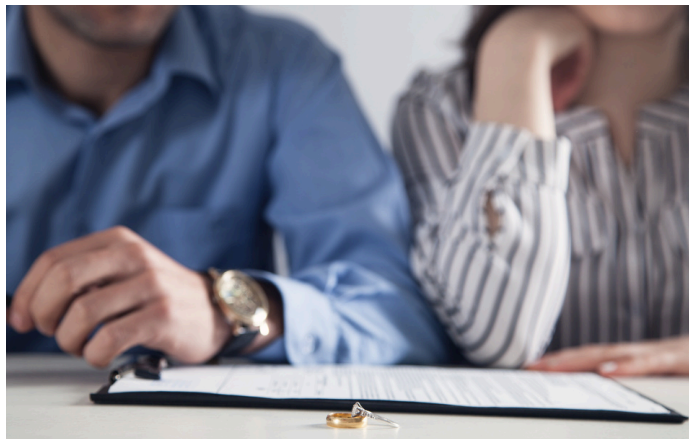
Świadczenie należne za okres do dnia wydania decyzji o przyznaniu tego świadczenia jest wypłacane w terminie określonym w tej decyzji, a za kolejne miesiące - do 15. dnia każdego miesiąca kalendarzowego.

Prawo do świadczenia ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej.

Rozwód

Maria Tyszkiewicz
Radca prawny

Decyzja o rozwodzie wiąże się z wieloma negatywnymi emocjami. Wpływa ona nie tylko na małżonków, ale również na bliższych lub dalszych członków oraz niesie ze sobą inne istotne konsekwencje.

O czym pamiętać szykując się do sprawy rozwodowej?

Przygotowując się do rozwodu warto w pierwszej kolejności skorzystać z porady prawnej u prawnika, który zajmuje się prawem rodzinnym.

Przygotowując się do rozwodu i wizyty u prawnika warto przygotować odpowiednie dokumenty oraz wcześniej zastanowić się nad następującymi kwestiami (od nich zależy czas trwania procesu rozwodowego oraz jego ewentualne koszty):

1. Czy chcielibyście uzyskać poradę w sprawie, czy też zlecić poprowadzenie sprawy rozwodowej przed sądem?
2. Czy rozwód ma być z orzekaniem o winie czy bez orzekania o winie?

3. Czy macie wspólne małoletnie dzieci, a jeżeli tak, to czy jesteście zgodni co do władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi i alimentów?

4. Czy istnieje konieczność zabezpieczenia kontaktów z dziećmi oraz alimentów na czas sprawy rozwodowej?

5. Czy majątek wspólny miałby zostać podzielony, a jeśli tak to, czy jesteście zgodni co do tego jak ma wyglądać podział majątku?

Prawnik poprosi o następujące dokumenty:

- akt małżeństwa
- akt urodzenia dzieci
- opłata od pozwu w wysokości 600 zł (art. 102 ust. 1 Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych)

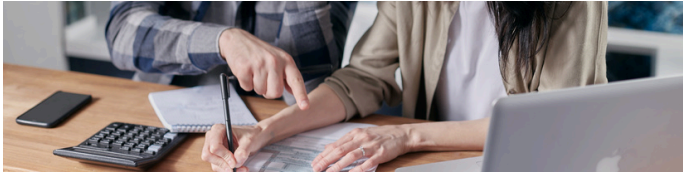
* Strona procesu może domagać się również zwolnienia od kosztów sądowych, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny lub ich poniesienie narazi ją na taki uszczerbek.

- dowody świadczące o rozpadzie pożycia np. nagrania, prywatna korespondencja fotograficzna, etc.
- dane świadków na okoliczność trwałego i zupełnego rozkładu pożycia
- zaświadczenie o zarobkach
- dokumentacja medyczna

Niezbędne warunki, aby Sąd mógł orzec rozwód są dwa:

- 1) **nastąpił zupełny rozpad pożycia małżeńskiego,**
- 2) **nastąpił trwały rozpad pożycia małżeńskiego.**

Zupełność rozkładu pożycia i jego trwałość muszą występować łącznie!

Pożycie małżeńskie wyraża się w szczególnego rodzaju wspólnocie duchowej, fizycznej i gospodarczej. Uznaje się, że o zupełności rozkładu pożycia małżeńskiego możemy mówić wtedy, gdy zerwaniu uległy wszelkie 3 wyżej wymienione więzi łączące małżonków.

Warunek trwałości rozpadu pożycia jest trudniej określić, w związku z czym Sąd zawsze analizuje każdy przypadek indywidualnie, na podstawie doświadczenia życiowego, że powrót małżonków do wspólnego pożycia nie nastąpi. Nie jest konieczne stwierdzenie, że powrót małżonków do pożycia jest bezwzględnie wyłączony.

Przeszkody orzeczenia rozwodu

Sąd nie orzeknie rozwodu jeśli w toku procesu ustalą, że:

- wskutek rozwodu miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 2 Kodeks rodzinny i opiekuńczy),

Sąd z pomocą specjalistów bada jak dziecko przyjęłoby rozwód rodziców i jaki wpływ na dziecko miałby rozwód.

- żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, chyba że drugi małżonek wyrazi zgodę na rozwód albo że odmowa jego zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego (art. 56 § 3 Kodeks rodzinny i opiekuńczy)

Sąd bada czy należy udzielić ochrony niewinnemu małżonkowi w trudnej sytuacji życiowej, np. czy wiek małżonków, stan zdrowia, nie sprzeciwiają się orzeczeniu rozwodu.

Do którego Sądu wnieść pozew?

Obecnie tylko sąd okręgowy może orzec rozwód.

Art. 41 Kodeksu postępowania cywilnego wskazuje, iż: „Powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda.”

Co oznacza, że jeżeli planujesz złożyć pozew rozwodowy, to proces, co do zasady, nie będzie odbywać się w twoim miejscu zamieszkania, tylko musisz go złożyć do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania drugiego małżonka. Jeżeli nie wiesz, gdzie obecnie mieszka albo przebywa drugi małżonek, to sądem właściwym będzie sąd okręgowy miejsca twojego zamieszkania.

Możliwe rozstrzygnięcia Sądu (w zależności od winy/posiadania dzieci/chęci podziału majątku):

- Rozwód bez orzekania o winie
- Rozwód z orzekaniem o winie (jednego lub obojga małżonków)
- Rozwód w przypadku posiadania małoletnich dzieci
- Rozwód w przypadku nieposiadania małoletnich dzieci
- Rozwód z podziałem majątku
- Rozwód bez podziału majątku

Sąd może wydać następujące orzeczenia związane z dziećmi:

- pozostawienie władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom
- powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do małoletniego dziecka
- pozbawienie władzy rodzicielskiej jednego lub oboje z rodziców
- zawieszenie władzy rodzicielskiej jednego lub oboje z rodziców

Czy można przyspieszyć sprawę rozwodową?

Czas trwania sprawy rozwodowej zależy od sądu, który prowadzi sprawę rozwodową. Czas prowadzenia spraw rozwodowych jest inny w każdym mieście. Pierwsza rozprawa wyznaczana jest zazwyczaj po upływie kilku miesięcy od złożenia pozwu (średni czas oczekiwania to co najmniej pół roku). Uzyskanie rozwodu na pierwszej rozprawie jest możliwe pod warunkiem, że małżonkowie nie żądają orzekania o winie, mają zgodne porozumienie w kwestiach związanych z dziećmi (władza rodzicielska, kontakty, alimenty).

Przy zgodnej woli obojga małżonków w drodze mediacji rozwodowych strony mogą ustalić wspólne stanowiska procesowe, a także zawrzeć porozumienie i ustalić warunki zakończenia małżeństwa (winy w rozkładzie pożycia, podziału majątku), a w przypadku

gdy mają małoletnie dzieci, również porozumienie rodzicielskie dotyczące wysokości alimentów na każde z dzieci, władzy rodzicielskiej, sposobu opieki nad małoletnimi dziećmi, ich miejsca zamieszkania, kontaktów.

Przygotowane porozumienie w toku mediacji można załączyć do pozwu, co może skrócić czas sprawy rozwodowej.

Każdy Sąd Okręgowy posiada listę mediatorów stałych z udziałem których można podjąć negocjacje z drugim małżonkiem.

Sprawy o rozwód przebiegają dynamicznie, gdyż silne emocje kierujące małżonkami powodują, że zmieniają zdanie odnośnie rozwodu, podziału majątku i kwestii kontaktów z dziećmi i alimentów.

SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH PORAD PRAWNYCH

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATCHELSKI.PL

